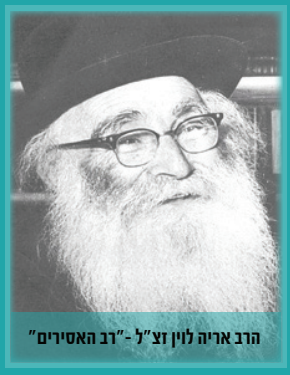
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת ואתחנן

י"א אב תש"פ

גליון מספר 179

דרך חיים

"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו" (דברים ד לה), ופירשו בגמרא (חולין ז:): "אין עוד מלבדו - אמר רבי חנינא: ואפילו כשפים". ר' חיים מוולוז'ין (נפש החיים שער ג פרק יב) בביאורו לדברי הגמרא בחולין כותב "כי כל עניני פעולות הכשפים נמשך מהכחות הטומאה של המרכבה טמאה". כשפים פירושם שמכחישים פמליא של מעלה, כפי שמובא שם בגמרא. למרכבה הטמאה ניתן הכח להכחיש את פמליא של מעלה, לשנות את סדרי הטבע והמזלות, "רצונו לומר שרק סדור כחות הפמליא של הכוכבים והמזלות קבע הבורא יתב' כח בכחות הטומאה שיהו יכולין להפכם. אבל לא שיהא בכחם לשנות ח"ו מסדר הפעולות הקדושים של כחות המרכבה קדושה. ואדרבה כשמשביעין אותם בשמות של כחות הקדושה, ממילא כרגע מתבטל כל עניני פעולתם לגמרי... כיון שאין הכח שלהם מעצמם ח"ו, כי אין עוד מלבדו יתברך בעל הכחות כולם. וגם שבאמת הלא הכל מלא רק עצמות אחדותו הפשוט יתברך ואין עוד מלבדו שום מציאות כח כלל לא כחות הטומאה ולא שום כח ושום עולם ונברא כלל. זהו שאמרו: אין עוד מלבדו- אפילו כשפים".

על פי זה מבאר ר' חיים את הסיפור המובא בגמרא על אותה האשה שלקחה עפר מתחת רגלי ר' חנינא כדי לעשות ענייני כשפים, ואמר לה ר' חנינא שתיקח כי לא תצלח במעשיה. שואלת הגמרא שהרי נקראו כשפים משום שמכחישים פמליא של מעשה, אם כן כיצד לא חשש ר' חנינא? מתרצת הגמרא ששונה היה ר' חנינא שזכויותיו רבות הן. נראה שר' חנינא לא היה מחזיק עצמו לבעל הגנה מכח מעשיו הרבים והתורה הרבה שאותה למד, עד אשר לא ישלטו בו אותם כשפים. והסביר ר' חיים: "אבל הענין כמו שנתבאר לעיל, כיון שבאמת אין בכחות המרכבה טמאה שום כח מעצמם חלילה. אלא שהוא יתברך קבע כחם למעלה מכחות טבעי הכוכבים ומזלות כדי שעל ידי זה יהא ביכולתם לעשות פעולות אף גם לשנות סדרי טבעי המזלות. ובלתו יתברך הם אפס ותהו. ולכן גם ר' חנינא לא שבטח על זכות קדושת תורתו ומעשיו המרובים. רק **שידע ושיער בנפשו שזאת האמונה קבועה בלבו לאמיתה שאין עוד מלבדו יתברך שום כח כלל. והדביק עצמו בקדושת מחשבתו לבעל הכחות כולם אדון יחיד המלא כל עלמין ואין כאן שום שליטה ומציאות כח אחר כלל. לכן היה נכון לבו בטוח בזה שלא ישלטו עליו פעולות הכשפים הנמשכים מכחות המרכבה טמאה.** זהו שאמר (ר' חנינא לאותה אשה) לא מסתייעה מילתיך "אין עוד מלבדו" כתיב.

ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בלבו ביטול

המשך בעמוד הבא

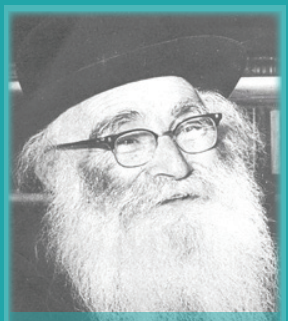
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא - כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

וזהו פירוש המשנה (ראש השנה ג ח): "כיוצא בדבר אתה אומר "עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך וראה אותו וחי", וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהן שבשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נימוקים". שכאשר ישראל מסתכלים כלפי מעלה והתבוננו בכוחו הרע ולא נתנו ליבם אליו אלא שיעבדו את ליבם רק לאביהם שבשמים בלבד ובטלו את אותו הכח היו מתרפאים.

ר' רפאל שפירא סיפר מעשה שהיה אצל ה'בית הלוי', הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל. יום אחד הגיע אל הגרי"ד אדם ואמר לו שהמשטרה עורכת חיפושים אחר סחורה מוברחת, ועוברת מחנות לחנות ומבית לבית, ומי שתימצא הסחורה בידו יגלה לסיביר. וגדול פחדי, המשיך הסוחר, חנותי מלאה בסחורה לא כשרה, מה אוכל לעשות? הוציא הגרי"ד את ספר נפש החיים ולמד עימו במשך שעתיים את עניין הסגולה הנפלאה הזו של ביטול לה' יתברך, וכעבור שעתיים הופיעה בביתו של הגרי"ד אשת הסוחר והכריזה "ניצלנו", השוטרים סיימו את מלאכתם ודילגו על חנותינו. כל זה אירע באותה השעה שהגה בעל החנות בסגולה הנפלאה של "אין עוד מלבדו".

כך גם היה כאשר עמד הרב מבריסק למול 'ועדת חיול', והורה לו ר' חיים סולבייצ'יק להגות באותה הסגולה הנפלאה של אין עוד מלבדו על פי דברי בעל נפש החיים. כך גם נהג הרב מבריסק כאשר ברח מורשה לוילנא תוך כדי מלחמת העולם השניה אחר כיבוש חצי מפולין על ידי הנאצים ימ"ש, וכל העת נתן דעתו על עניין זה. פעם אחת הסיח דעתו מעניין זה ומיד הגיח נאצי שנטפל אליהם ומיד שב הרב מבריסק להגות בעניין זה ועזבם הנאצי לנפשם עד אשר ניצלו לחלוטין.

הרב שך, בספרו 'אבי העזרי', מבאר מדוע אנו מכנים מצוה זו בשם 'אמונה', הלא בפשוטו זהו מושכל ראשון שאין עולם בלא מנהיג, שאין האדם נוצר בלא בורא, זוהי ידיעה שכלית ראשונית ולא אמונה. השיב הרב שך בשם הגרי"ז סולובייצ'יק ששאל בעצמו על עניין זה את ר' חיים סולבייצ'יק- והשיבו שבודאי כל כמה ששכל האדם מגיע הוא בבחינת מושכל, וחיוב האמונה מתחיל במקום שכלה שכל האדם. שכל האדם מוגבל בזמן ומקום, ואינו שייך במה שלמעלה מזמן ומקום, והלא הקב"ה מרומם מהם וממילא בו לא שייך השכלה אלא אמונה פשוטה בלבד. זהו מה שאמרו חז"ל (ברכות יג:): "תניא, סומכוס אומר: כל המאריך באחד - מאריכין לו ימיו ושנותיו... כיון דאמליכתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים, תו לא צריכת", למה להאריך דווקא ב'אחד' ולא ב'ה' אלהינו'? אלא 'ה' אלהינו' הוא כנגד "אנכי ה' אלהיך", ואילו 'אחד' הוא כנגד "לא יהיה לך אלהים אחרים על

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

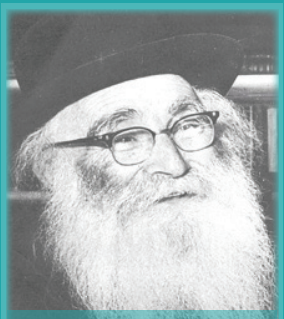

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

פני". ה' אלהינו הוא עצמותו שאין לנו בזה השגה, שהוא למעלה מזמן ומקום, אבל ב'אחד' שייך למעלה ולמטה, משום שהוא מה שאין עוד אלהים אחר מלבדו בכל מקום וזמן.

בהספד על הרבי מבריסק (מובא בספר שערי תורה) אומר ר' רפאל שפירא "שמעתי את רבנו הקדוש, שאמר לו אחד שבימות המשיח כיוון שישיגו הרבה יבינו הכל. וענה לו רבנו שאמונה היא מצוה מן התורה, ולכן תהיה גם אז, גם בימות המשיח יצטרכו לאמונה, שעדיין לא יבינו הכל ונצטרך למצות האמונה". כאשר נדייק בדברים אלה נבין שאמונה היא להשיג דברים שאין שכל האדם משיג אותם, כי איך יתכן להבין בשכל האדם דברים שהם למעלה משכלו של אדם?! לכן מי שלא יאמין אלא רק בדברים שנתבררו לו במופת אין לו חלק כלל במצות האמונה. "וידעת היום" זה בשכל, אבל "והשבות אל לבבך" זה התחושות, המקום שבו הדעת מפסיקה, "כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

בפרט בתקופה זו שאנו רואים כמה שכלנו קצר מלהבין את הנהגת ה', ואיננו יודעים כיצד לתפסה. לכאורה אנו רואים נגף בכל העולם ואיננו יודעים מה יש לעשות, על זה אנו אומרים "וידעת... בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין", "אין עוד מלבדו". כמו שאומר הנביא שבאחרית הימים (ישעיהו ב ט-יא): "וישח אדם וישפל איש ואל תשא להם. בוא בצור והטמן בעפר מפני פחד ה' ומהדר גאנו. עיני גבהות אדם שפל ושח רום אנשים ונשגב ה' לבדו ביום ההוא", בימים אלה נשררת בלבנו האמונה באופן מלא, כשכולנו בטלים מתוך תפילה לקב"ה שנזכה שתכלה שנה וקללותיה ותחל שנה וברכותיה. אמן ואמן.

שבת שלום!

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

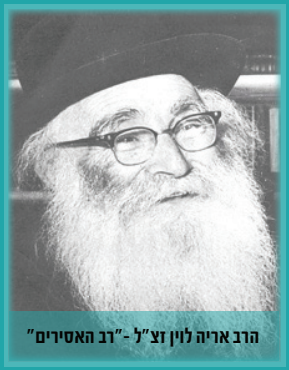

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

פעם כשבא ר' אריה לכותל המערבי ניגש אליו אחד המתפללים ושאלו: "הרי עד לפני זמן מה כשלא היה בידינו לבקר כאן נכספנו והתגעגענו למקום קדוש זה, אולם עתה כשכבר יש לנו את האפשרות לבוא לכותל כל אימת שאנו חפצים הרי יש חשש שבמשך הזמן יחזור המצב אל השגרה, וזה יקהה בלבנו את ערך קדושת המקום".

ענה לו ר' אריה: "דוד המלך ע"ה אומר "צמאה לך נפשי כְמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים, כן בקודש חזיתיך לראות עוזך וכבודך". ביאור הפסוק הוא "בארץ ציה"- היינו במקום שאין בו קדושה, אנו נכספים להיות קרובים לקדוש ברוך הוא וקדושתו, אך גם בהיותנו במצב של "כן בקודש חזיתיך" אנו מתפללים שנחוש את אותה קדושה ונזכה "לראות עוזך וכבודך".

(דרך אבות עמוד שפו)

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

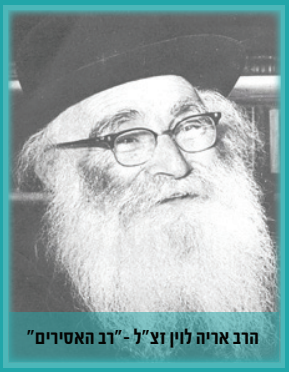
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

החל משבת זו קוראים במשך שבעה שבועות הפטרות של נחמה, אשר נקראות "שבעתא דנחמתא". בשונה מרוב השנה בה ההפטרות נקראות מתוך קשר לפרשת השבוע להפטרות אלו אין קשר אל תוכן הפרשה, אלא הן קשורות אל מהות הזמן הזה, שהוא זמן נחמה על חורבן ביתנו וגלותנו הארוכה.

ביום רביעי הקרוב יחול יום ט"ו באב, עליו אמרו חז"ל (משנה מסכת תענית ד ח): "אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים". במקומות שונים הביאו חכמינו טעמים שונים מדוע יום זה הינו מיוחד בשמחה- ביום זה הותרו השבטים לבוא זה בזה, הותר שבט בנימין לבוא בקהל אחר שנאסר עליו אחר חטא פילגש בגבעה, ניתנו הרוגי ביתר לקבורה, פסק דור המדבר מלמות ופסקו מלכרות עצים למערכה.

למעשה המשמעות ההלכתית של יום זה בימינו היא שאין אומרים ביום זה תחנון. ישנה מחלוקת מנהגים בדבר אמירת "למנצח" בתפילת שחרית, וכל אחד יעשה כמנהגו. אין אומרים תחנון כבר מתפילת מנחה של יום שלישי, ערב ט"ו באב.

ראוי לנהוג שמחה ביום זה, בשל השמחה לה זכו בני ישראל במדבר כשנהפך להם מיום אבל ומיתה ליום שמחה וחיים. כן יש אומרים שמה שאמרו שאין לעשות דין עם גוי מראש חודש הוא עד יום זה ומיום זה מזלו הרע של החודש חדל ומתחיל המזל הטוב.

יש נוהגים לאחל מיום זה והלאה "כתיבה וחתימה טובה" בעל פה ובכתיבת מכתבים. והסביר הבני יששכר ש'חמשה עשר באב' עולה כמנין 'כתיבה וחתימה טובה' בגימטריא. אך יש שנהגו כן רק מראש חודש אלול הבא עלינו לטובה. אמנם לכל הדעות ודאי נכון להחל בהכנות התשובה לקראת הימים הנוראים כבר מיום זה.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

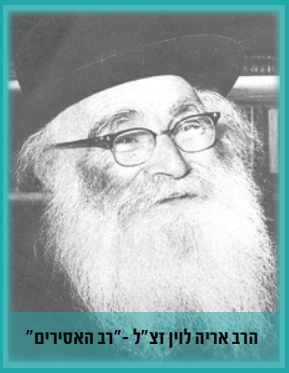
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם ניתן לקרוא בתורה ב'מנין רחוב' כאשר כל אחד עומד בפתח חצרו?

תשובה | כאשר כל אחד רואה את חברו מצטרפים לדברים שבקדושה ויכולים לענות על קדיש, קדושה, ברכו, ובכלל זה גם לקרוא בתורה. וכמובן שיש להקפיד על ההלכות הראויות של הוצאת ספר תורה מבית הכנסת או מביתו, ויש בזה הבדלים בין ספר פרטי לספר ציבורי.

שאלה | האם ניתן לסוך ידיו בשבת באלכוג'ל או שיש בזה משום ממרח?

תשובה | איסור ממרח בשבת הוא דווקא במשחה עבה שאיננה נוזלית, אבל אם התכשיר נוזלי ואינו עב כוזלין וכדומה אין בו משום ממרח. לכן כאשר האלכוג'ל נוזלי, כרוב האלכוג'לים הנמכרים, יכול למרחו בשבת, וראוי להקפיד על כך משום "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" "וחי בהם".

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il